

Seat No. : 10649

DK-106
December-2022
B.Com., Sem.-I
101 : Economics
(Micro Economics-I)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1. અર્થશાસ્ત્રની અછતલક્ષી વ્યાખ્યા વિગતે સમજાવો. 14
અથવા
તટસ્થરેખાનો અર્થ સમજાવી, તેના લક્ષણો વિગતે સમજાવો. 14
2. તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણના આધારે માંગનો નિયમ સમજાવો. 14
અથવા
માંગ અને પુરવઠાના આધારે કિંમત નિર્ધારણ સમજાવો. 14
3. માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો અર્થ અને તેના પ્રકારો સમજાવો અને માંગની પ્રતિ મૂલ્યસાપેક્ષતાનો ખ્યાલ સમજાવો. 14
અથવા
માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો સમજાવો. 14
4. બિન પ્રમાણસરનો નિયમ વિગતે સમજાવો. 14
અથવા
સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવી તેમની વચ્ચેના સંબંધો સમજાવો. 14
5. નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબો લખો : (કોઈપણ સાત) 14
(1) કોણે અર્થશાસ્ત્રની વૃદ્ધિલક્ષી વ્યાખ્યા આપી ?
(a) એડમ સ્મિથ (b) માર્શલ
(c) રોબિન્સ (d) સેમુયલસન

- (2) ઘટતા જતાં સીમાંત તુષ્ટિગુણના આધારે, જ્યારે કુલ તુષ્ટિગુણ મહત્તમ હોય ત્યારે સીમાંત તુષ્ટિગુણ _____ હોય છે.
- (a) શૂન્ય (b) મહત્તમ
(c) લઘુત્તમ (d) ઋણ
- (3) તુષ્ટિગુણ એટલે _____
- (a) સંતોષ (b) આનંદ
(c) ઉપયોગિતા (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં
- (4) કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચેનો સંબંધ _____ હોય છે.
- (a) ઋણ (b) ધન
(c) સ્થિર (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં
- (5) જ્યારે એક જ માંગ રેખા ઉપર હલનચલન હોય તો તે માંગમાં _____ દર્શાવે છે.
- (a) વિસ્તરણ અને સંકોચન (b) માંગમાં વધારો/ઘટાડો
(c) માંગમાં ફેરફાર (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં
- (6) જ્યારે માંગ અને પુરવઠામાં એકસરખો ફેરફાર થાય ત્યારે વસ્તુની કિંમતમાં _____ થાય છે.
- (a) વધારો (b) ઘટાડો
(c) તેની તે જ રહે (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં
- (7) સામાન્ય રીતે ઉત્પાદક ત્યારે જ વસ્તુની કિંમત વધુ રાખે કે જ્યારે વસ્તુની માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા _____ હોય.
- (a) વધુ (b) ઓછી
(c) એકમ (d) શૂન્ય
- (8) ચલાણનું અવમૂલ્યન ત્યારે જ સફળ નીવડે જ્યારે નિકાસી વસ્તુની માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા _____ હોય.
- (a) વધુ (b) ઓછી
(c) એકમ (d) શૂન્ય
- (9) માંગની આવક સાપેક્ષતા ત્યારે જ ઋણ હોય કે જ્યારે વસ્તુઓ _____ હોય.
- (a) સામાન્ય (b) મોજશોખની
(c) હલકી (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં
- (10) જ્યારે ઉત્પાદનનું એક સાધન સ્થિર રહે અને બીજું સાધન બદલાય ત્યારે તે સમયનો _____ ગાળો દર્શાવે છે.
- (a) ટૂંકો (b) લાંબો
(c) મધ્યમ (d) બહુ જ લાંબો
- (11) મળતરના નિયમો સમયના _____ ગાળાને અનુસરે છે.
- (a) ટૂંકા (b) લાંબા
(c) મધ્યમ (d) બહુ જ ટૂંકા
- (12) જ્યારે સરેરાશ ખર્ચ = સીમાંત ખર્ચ હોય ત્યારે સરેરાશ ખર્ચ _____ હોય છે.
- (a) મહત્તમ (b) લઘુત્તમ
(c) શૂન્ય (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં

DK-106
December-2022
B.Com., Sem.-I
101 : Economics
(Micro Economics-I)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions are compulsory.

1. Explain the scarcity oriented definition of Economics in detail. 14
OR
Explain meaning and characteristics of Indifference curve in detail. 14
2. Explain the law of demand with the help of utility analysis. 14
OR
Explain price determination in terms of demand and supply. 14
3. Explain a meaning and types of Price elasticity of demand and Cross price elasticity of demand. 14
OR
Explain the factors affecting price elasticity of demand. 14
4. Explain the law of variable proportions in detail. 14
OR
Explain the concept of Average Cost and Marginal Cost and discuss the relationship between them. 14
5. Answer the following questions : (any seven) 14
(1) Who explained growth oriented definition of Economics ?
(a) Adam Smith (b) Marshall
(c) Robbins (d) Samuelson
(2) According to law of Diminishing Marginal Utility, when Total Utility is maximum, Marginal Utility is _____.
(a) zero (b) maximum
(c) minimum (d) negative

- (3) Utility mea...
- (a) satisfaction (b) enjoyment
(c) usefulness (d) None of above
- (4) The relationship between price and supply is ____.
- (a) negative (b) positive
(c) constant (d) None of above
- (5) When there is movement on same demand curve, it indicates ____ in demand.
- (a) expansion and contraction (b) increase/decrease in demand
(c) change in demand (d) None of above
- (6) When there is same change in demand and supply, price of product ____.
- (a) increases (b) decreases
(c) remains constant (d) None of above
- (7) Generally producer charges high price of product when price elasticity of demand of product is ____.
- (a) more (b) less
(c) unitary (d) zero
- (8) Currency devaluation will be successful when price elasticity of demand for exported goods is ____.
- (a) more (b) less
(c) unitary (d) zero
- (9) Income elasticity of demand is negative when commodities are ____.
- (a) normal goods (b) luxurious goods
(c) inferior goods (d) None of above
- (10) When one factor is fixed and another factor varies with the production, it indicates ____ period.
- (a) short run (b) long run
(c) medium run (d) very long run
- (11) The law of returns to scale is applicable in ____ run period.
- (a) short (b) long
(c) medium (d) very short
- (12) When $A.C. = M.C.$, the Average Cost is ____.
- (a) maximum (b) minimum
(c) zero (d) None of above

DK-106

December-2022

B.Com., Sem.-I

**101 : Economics
(Principles of Economics-I)
(Old Syllabus)**

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચનાઓ : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1.	તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણના આધારે માંગનો નિયમ સમજાવો. અથવા તટસ્થરેખા વિશ્લેષણના લક્ષણો સમજાવો.	14
2.	તટસ્થરેખા વિશ્લેષણના સંદર્ભમાં ગ્રાહકની સમતુલા સમજાવો. અથવા ગ્રાહકની સમતુલાનો અર્થ સમજાવી, બજેટ રેખા (કિંમત રેખા)નો ખ્યાલ સમજાવો.	14
3.	માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો અર્થ અને તેના પ્રકારો વિગતે સમજાવો. અથવા માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતા પરિબલો સમજાવો.	14
4.	બિન પ્રમાણસરનો નિયમ વિગતે સમજાવો. અથવા વળતરના નિયમો વિગતે સમજાવો.	14
5.	નીચેનામાંથી ગમે તે સાતના જવાબ આપો : (1) તુષ્ટિગુણ _____ દર્શાવે છે. (a) ઉપયોગિતા (b) આનંદ (c) સંતોષ (d) ઉપરના બધા જ	14

- (2) તટસ્થરેખા વિશ્લેષણ તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણનો _____ ખ્યાલ દર્શાવે છે.
- (a) સંભાવક (b) કમવાચક
(c) આંકડાકીય (d) કોઈ નહિ
- (3) બજેટ રેખા ગ્રાહકનું/ની _____ દર્શાવે છે.
- (a) આવક (b) સંતોષ
(c) બજેટ (d) ઉપરના બધા જ
- (4) જ્યારે તટસ્થ રેખા બજેટ રેખાને/ની _____ હોય ત્યારે ગ્રાહક સમતુલા મેળવે.
- (a) ઉપર (b) નીચે
(c) અડકતી (d) ઉપરનું કોઈ નહિ
- (5) તટસ્થરેખા ગ્રાહકની/નો _____ દર્શાવે છે.
- (a) સંતોષ (b) પસંદગી
(c) અગ્રિમતા (d) ઉપરના બધા જ
- (6) સામાન્ય રીતે ઉત્પાદક ત્યારે વસ્તુની કિંમત વધારે રાખે કે જ્યારે તેની માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા _____ હોય.
- (a) વધારે (b) ઓછી
(c) એકમ (d) શૂન્ય
- (7) માંગની આવકસાપેક્ષતા સામાન્ય રીતે _____ હોય છે.
- (a) ધન (b) ઊંચી
(c) ઓછી (d) ઋણ
- (8) હલકી વસ્તુઓની માંગની આવકસાપેક્ષતા સામાન્ય રીતે _____ હોય છે.
- (a) ઋણ (b) ધન
(c) ઓછી (d) શૂન્ય
- (9) બિનપ્રમાણસરનો નિયમ સમયના _____ ગાળાને અનુસરે છે.
- (a) લાંબા (b) ટૂંકા
(c) મધ્યમ (d) ઉપરનું કોઈ નહિ
- (10) લાંબાગાળે બધા સાધનો _____ હોય છે.
- (a) સ્થિર (b) અસ્થિર
(c) સરખા (d) શૂન્ય

Seat No. : _____

DK-106

December-2022

B.Com., Sem.-I

**101 : Economics
(Principles of Economics-I)
(Old Syllabus)**

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) All questions carry equal marks.

1. Explain the law of demand on basis of utility analysis. **14**
OR
Explain the characteristics of indifference curve analysis. **14**
2. Explain consumer's equilibrium in context to indifference curve analysis. **14**
OR
Explain a meaning of consumer equilibrium and discuss the concept of budget line. **14**
3. Explain a meaning and types of price elasticity of demand in detail. **14**
OR
Explain the factors affecting price elasticity of demand. **14**
4. Explain the law of variable proportions in detail. **14**
OR
Explain the laws of returns to scale in detail. **14**
5. Attempt any seven questions from the following : **14**
(1) Utility indicates _____.
(a) usefulness (b) enjoyment
(c) satisfaction (d) All of above

- (2) Indifference curve analysis indicates _____ concept of utility analysis.
- (a) cardinal (b) ordinal
(c) numerical (d) None of above
- (3) Budget line indicates _____ of consumer.
- (a) income (b) satisfaction
(c) budget (d) All of above
- (4) Consumer achieves equilibrium when indifference curve is _____ budget line.
- (a) above (b) below
(c) tangent to (d) None of above
- (5) Indifference curve indicates _____ of consumers.
- (a) satisfaction (b) preference
(c) selection (d) All of above
- (6) Generally producer charges high price for a product when its price elasticity of demand is _____.
- (a) high (b) low
(c) unitary (d) zero
- (7) Generally Income elasticity of demand is _____.
- (a) positive (b) high
(c) low (d) negative
- (8) Generally Income elasticity of demand for inferior goods is _____.
- (a) negative (b) positive
(c) low (d) zero
- (9) Law of variable proportions is applicable to _____ run period of time.
- (a) long (b) short
(c) medium (d) None of above
- (10) In long run, all factors are _____.
- (a) fixed (b) variable
(c) constant (d) zero
-